

ELTE
EÖTVÖS LORÁND
TUDOMÁNYEGYETEM

Közgazdaság- és Regionális
Tudományi Kutatóközpont

SZAKPOLITIKAI...
ELEMZÉS

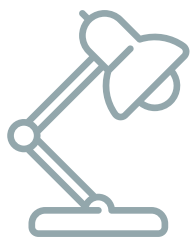
Nº3

A 2024. évi választókerület- kiosztás törvényi megfelelősége

• Sziklai R. Balázs • Kóczy Á. László

2026. január

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A kormányzat legitimitációját az igazságos és arányos választások biztosítják. A területenként eltérő demográfiai dinamikák szükségessé teszik a választókerületek rendszeres felülvizsgálatát.

A 2024. évi LXXIX. törvény újraosztotta a 106 egyéni választókerületet a vármegyék között, válaszul a népességváltozásra. Bár a törvény indoklása a Velencei Bizottság ajánlására és a választási törvény 20%-os eltérési küszöbére hivatkozik, az új kiosztás **nem felel meg sem a nemzetközi ajánlásnak, sem a hazai jogszabálynak**. Négy választókerület – köztük Tolna vármegye mindhárom kerületének – mérete több mint 20%-kal tér el az átlagos választókerület méretétől.

Létezik azonban olyan matematikailag megalapozott módszer (leximin), amely teljesítené a 20%-os törvényi előírást, és közel kerülne a Velencei Bizottság 15%-os ajánlásához. A transzparencia és jogszerűség érdekében javasoljuk a kerületkiosztási algoritmus törvényi rögzítését.

PROBLÉMA

Egy kormányzat legitimitációját az igazságos és arányos választások biztosítják. Ez akkor teljesül, ha a választási törvény előzetesen nem tesz különbséget választók között, így például ne függjön egy választói csoport lakhelyétől, hogy hány képviselőt juttathat a parlamentbe. Megfordítva: egy-egy választókerületbe közel ugyanannyi szavazó tartozzon.

A jogszabályi keretrendszer

A magyar választási törvény (2011. évi CCIII. törvény) a Velencei Bizottság ajánlását követve előírja:

- Az egyéni választókerületek mérete **legfeljebb 15%-kal** térhet el az átlagos kerület méretétől
- Különlegesen indokolt esetben a kerület mérete átlépheti ezt a határt, de ha az eltérés **meghaladja a 20%-ot**, a kiosztást újra kell alkotni
- A választást megelőző évben és a választás évében már nem lehet módosítani a kiosztást

FŐBB MEGÁLLAPÍTÁSOK

1. Az új kiosztás problémái

A 2024. december 31-én hatályba lépett törvény Budapest kerületeit csökkentette kettővel, de **elmulasztotta Tolna vármegye kerületeinek számát háromról kettőre mérsékelni**. Az eredmény:

- **4 választókerület** mérete több mint 20%-kal tér el az átlagtól (72 040 fő)
- **Tolna vármegye mind a 3 kerülete** a törvényi küszöbön kívül esik (56 698–57 468 fő, azaz -21,3% és -20,2% közötti eltérés)
- **Egy somogyi kerületnél** szintén 20,25%-os eltérés mutatkozik
- A legnagyobb és legkisebb kerület között **majdnem 50%-os különbség** van a szavazati befolyásban

2. Átláthatatlan módszertan

A jogalkotó nem közli, milyen módszerrel határozta meg a kiosztást. Az eredmény megegyezik az **Adams-módszerrel** kapott megoldással, de ez lehet véletlen egybeesés. Az Adams-módszer alkalmazása, bár nincs nevesítve a törvényben,

- **nem konzisztens** sem a korábbi évek kiosztási gyakorlatával, sem a pártlistás helyek szétosztásánál használt D'Hondt-módszerrel, továbbá
- **nem minimalizálja** az átlagkerülettől való távolságot.

3. Megoldás lehet a leximin módszer

A leximin egy matematikailag megalapozott kerületkiosztási módszer; jellemzői:

1. Minimalizálja a legnagyobb eltérést az átlagkerülettől.
2. Ezután minimalizálja a második legnagyobb eltérést, majd a harmadikat, és így tovább.
3. Garantáltan a lehető legkisebb maximális eltérést eredményezi.

4. A leximin javasolt kiosztása

A leximin módszer a következő változtatásokat javasolja a körzetszámoknál:

VÁRMEGYE	JELENLÉGI	LEXIMIN	VÁLTOZÁS
TOLNA	3	2	-1
SOMOGY	4	3	-1
BUDAPEST	16	17	+1
PEST	14	15	+1

Emellett a kiosztás mellett:

- Tolna átlagos eltérése -21,3%-ról -18,8%-ra csökkenne
- **Minden kerület** az átlagtól maximum 18,8%-os távolságra lenne
- Teljesülne a **törvényi 20%-os előírás**
- Közelebb kerülnénk a **Velencei Bizottság 15%-os ajánlásához**

SZAKPOLITIKAI JAVASLATOK

1. Algoritmus törvényi rögzítése

A pártlistás helyek szétosztásához hasonlóan **rögzítsék a kerületkiosztás algoritmusát is a törvényben**. A javasolt eljárás:

I. lépés: Minden vármegye szavazóinak számát osszuk el az átlagkerület méretével, és kerekítsük abba az irányba, ahol az eltérés kisebb.

II. lépés: Ha több/kevesebb helyet osztottunk el, mint amennyi rendelkezésre áll, akkor egyesével adjunk vagy vegyünk el helyeket attól a megyétől, ahol ez a **legkisebb távolságnövekedést** okozza.

Ez pontosan a leximin módszert valósítja meg, átlátható és reprodukálható módon.

2. Átláthatóság és előreláthatóság

A törvényben rögzített algoritmus előnyei:

- **Előre megjósolható**, mely megyék lehetnek problémásak a jövőben
- **Kizárja az önkényes döntéseket** és a politikai manipuláció gyanúját
- Biztosítja, hogy a 20%-os küszöb csak akkor sérüljön, ha matematikailag nincs más lehetőség
- Összhangban van a **demokratikus standardokkal** és a jogbiztonság elvével

3. Hosszú távú megfontolások

A jelenlegi szabályozás értelmében a hibás kiosztás **2026-ban már nem javítható**, legkorábban a választások után kerülhet sor módosításra. A jövőben ajánlott:

- A **15%-os küszöb elérése** érdekében az egyéni választókerületek számának 130-ra emelése
- Vagy a **20%-os küszöb fenntartása**, de szigorú algoritmikus módszertan alkalmazása

KONKLÚZIÓ

A 2024. évi kerületkiosztás jelenleg **nem felel meg sem a Velencei Bizottság ajánlásának, sem a hazai választási törvénynek**. Négy kerület esetében az átlagkerulettől való eltérés meghaladja a törvényben megengedett 20%-ot. A probléma elkerülhető lett volna a leximin módszer alkalmazásával, amely matematikailag garantáltan minimalizálja az eltéréseket.

A demokratikus standardok és a jogbiztonság érdekében **elengedhetetlen a kerületkiosztási algoritmus törvényi szintű rögzítése**. Ez biztosítaná a transzparenciát, az előreláthatóságot, és azt, hogy az „egy ember, egy szavazat” elve a lehető legnagyobb mértékben érvényesüljön a magyar választási rendszerben.

SZAKIRODALOM

- Balázs R. Sziklai, László Á. Kóczy (2025): A 2024. évi választókerület-kiosztás törvényi megfeleléséről. Kutatási jelentés.
- Kóczy, L. Á., Biró, P. & Sziklai, B. R. (2017). US vs. European apportionment practices: The conflict between monotonicity and proportionality. In U. Endris (Ed.), Trends in Computational Social Choice (pp. 309–326). AI Access.
- Kóczy, L. Á. & Sziklai, B. R. (2018). Bounds on malapportionment. Operations Research Letters, 46(3), 324–328. > [Link](#)
- Venice Commission. (2002). Code of Good Practice in Electoral Matters. CDL-AD, 23(190), 1–33.

ELTE
EÖTVÖS LORÁND
TUDOMÁNYEGYETEM

Közgazdaság- és Regionális
Tudományi Kutatóközpont

Az ELTE Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpontot három intézmény, a Közgazdaságtudományi Intézet, a Regionális Kutatások Intézete és a Világgazdasági Intézet alkotja.

- Cím: 1097 Budapest Tóth Kálmán u. 4.
- Postacím: 1097 Budapest Tóth Kálmán u. 4.
- Telefon: (+36-1) 224 6700
- E-mail: titkarsag@krtk.elte.hu
- Web: www.krtk.elte.hu